

DEPARTEMENT
WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID & GEZIN

Afdeling Beleidsontwikkeling
 Team Integrale Jeugdhulp
 Koning Albert II-laan 35 bus 30
 1030 Brussel
 Tel. 0490 58 47 43
caroline.robberrecht@wvg.vlaanderen.be
www.vlaanderen.be/jeugdhulp

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

Directie Welzijn
 Woodrow Wilsonplein 2
 9000 Gent
 Tel. 09-267 75 45
steven.van.de.woestyne@oost-vlaanderen.be

Verslag IROJ Oost-Vlaanderen

Datum	22 april 2016
Aanwezig	Ingrid Crabbe (ouders), Krista De Vos (Kind en Gezin), Sonja Ramboer (voorzieningen Jongerenwelzijn), Isabelle Quintens (AJ, OCJ/SDJ), Alain Slock (AWW), David Van Steenberghe (reflectiegroep minderjarigen), Kim Vaneeckhout (K&G, CKG), Caroline Robberrecht (WVG), Joris Cracco (Zorgcircuit Middelen Misbruik Minderjarigen), Joy Eeman (VK), Nico De Pauw (CKG), Marc Bittremieux (voorzieningen Jongerenwelzijn), Tom Elen (AJ, ITP O-VI), Bert Vanacker (VAPH), Vera Vanheule (clb), Lara Besard (clb); Daniëlle Holvoet (VAPH), Annemie Boone (Kind en Gezin)
Verontschuldigd	Patrick D'Oosterlinck (CLB), Johan Van Acker (CLB), Anne Van Haesendonck (CAR), Ann Eelbode (CKG)
Voorzitter	Raf Opstaele (cgg), Gijs Mommerency (kinder- en jeugdpsychiatrie), Walter Poppe (CAR)
Verslaggever	Nancy Loosveldt (cgg), Joke Merlaen (caw), Steven Van De Woestyne (Provincie Oost-Vlaanderen)
	Chantal Van de Kerckhove (Provincie Oost-Vlaanderen)

Goedkeuring en opvolging IROJ 11/03/2016 + Inleiding

- Verslag IROJ 11/03:

Opmerkingen:

Blz 3 : Correcte schrijfwijze: Eline Vyvey.

Blz 3, 3.3 : op verschillende *niveaus* ipv comités.

Verslag wordt goedgekeurd

- Toevoegen aan de agenda:
 - Er wordt gevraagd om 'jeugdhulp 2.0' te agenderen aangezien een aantal zaken in een ander perspectief worden geplaatst o.m. Huizen van het Kind als belangrijke speler binnen Brede Instap.

- Nota taskforce ggz wordt geagendeerd voor de vergadering van juni. Ook radicalisering komt op de agenda van het IROJ in juni.
- Ümit Karanfil ging aan de slag als hoofdmaatschappelijk werker bij OCMW Gent (loopbaanonderbreking bij het provinciebestuur: voorlopig is dit voor een duur van 6 maanden). Chantal Van de Kerckhove volgt hem op als vaste verslaggever (alvast tot eind 2016) van het IROJ.
- Vanuit het VAPH werd, naar aanleiding van een vraag naar ombouw capaciteit van een voorziening, een schrijven gericht naar de voorzitter van het IROJ OVI. In dit schrijven geeft het VAPH aan dat Voor zover het niet gaat om nieuw te verdelen middelen of capaciteitsuitbreiding is een advies van het IROJ niet noodzakelijk. Het belangrijkste is dat dit op het IROJ gemeld wordt. De leden van het IROJ OVI kunnen zich niet vinden in de idee om bij ombouw capaciteit louter te fungeren als meldingsorgaan. Er is op zich geen verschil tussen uitbreidings- en reconversiebeleid aangezien beide gevolgen hebben voor het regionale aanbod. Het IROJ OVI wil waken over een goede regionale spreiding van het aanbod en wil in het kader van dit uitgangspunt bekijken waar zich de noden bevinden en op een bewust manier omgaan met haar functie als adviesorgaan.
Het IROJ OVI vraagt aan het VAPH om een dergelijke stellingname te bespreken op het MC. Het IROJ wil richtlijnen ontvangen die intersectoraal getoetst zijn en waarover binnen alle administraties een consensus bestaat.
- ◆ De leden van het IROJ OVI vragen aan de voorzitter om hierover een schrijven te richten naar het MC en bovenstaand uitgangspunt mee te nemen naar de Vlaamse werkgroep advisering.

1) Actiefiche participatie Oost-Vlaanderen

Het is de bedoeling om op basis van een Vlaams kader een actieplan voor de regio te ontwikkelen ~~aan de hand van actiefiches. Participatie minderjarigen kwam al verschillende keren aan bod.~~

De juridische-decretale basis hiervan ligt bij het decreet IJH, art 8 (doelstellingen van de IJH) en art 45 (participatieve jeugdhulp) en art 46 BVR IJH (vormingsaanbod voor jeugdhulpaanbieders, ondersteuning van de cliëntvertegenwoordigers, installeren van cliëntforum).

Acties lopen tot eind 2017. De doelstelling is drieledig :

- Het cliëntperspectief in het IROJ inbrengen
- De participatie in de jeugdhulpverlening stimuleren
- De vertrouwenspersoon/steunfiguur een plaats geven in de hulpverlening.

~~Om realistisch te blijven~~ Er -wordt voorgesteld om 1 actie uit te werken per doelstelling.

Bijzondere aandacht wordt gevraagd voor de essentie van participatie en de aanwezigheid van cliëntvertegenwoordigers binnen de vergaderstructuren. Een kwalitatieve realisatie is hierbij belangrijker dan een kwantitatieve.

Deelname van cliëntvertegenwoordigers moet zinvol zijn. Er wordt opgemerkt dat de agenda rond cliëntparticipatie wordt bepaald vanuit het IROJ. Waarom gebeurt dit niet in de

omgekeerde richting? Men zou op die manier gericht gedurende een bepaalde periode op een bepaalde doelstelling kunnen inzetten.

Binnen de reflectiegroep minderjarigen is Het engagement er, maar er is te weinig personeelscapaciteit. Participatie is een agendapunt op het overleg.

~~Reflectie over de inbreng van het cliëntperspectief.~~

De leden van het IROJ OVI stellen voor om te starten met te bekijken wat reeds bestaat aan initiatieven om cliënten te laten participeren binnen de jeugdhulp. Waar zitten goede praktijken, wat zijn kansen, noden, hoe kan je partners sensibiliseren hierrond,...

Een centrale vraag hierbij is 'Wat is belangrijk voor ouders/minderjarigen om dit een kans te geven op succes?'

~~Vraag is hoe men zorgt voor verbeteracties rond cliëntparticipatie. Waar zitten goede praktijken, wat zijn kansen, noden, hoe kan je partners sensibiliseren hierrond,...~~

~~Deelname van cliëntvertegenwoordigers moet zinvol zijn. Er wordt opgemerkt dat de agenda rond cliëntparticipatie wordt bepaald vanuit het IROJ. Waarom gebeurt dit niet in de omgekeerde richting? Ook initiatieven die van onderuit groeien zijn belangrijk. Men zou op die manier gericht gedurende een bepaalde periode op een bepaalde doelstelling kunnen inzetten.~~

~~Binnen de reflectiegroep minderjarigen is participatie een doelstelling. Het engagement is er, maar er is te weinig personeelscapaciteit.~~

Men merkt op dat door superdiversiteit veel ideeën rond participatie verloren gaan. Binnen bijvoorbeeld Hoe cultuursensitief ~~ve~~ is de zorg? Laat de zorg voldoende ruimte? zijn gGrote groepen zijn niet ondervertegenwoordigd.

Als je cultuursensitief wil werken, moet je als organisatie starten met je personeelsbestand onder de loep te nemen.

Het kan een piste zijn om kenbaar te maken wat reeds bestaat.

~~Kan een netwerkstuurgroep goede praktijken ophijsten of ligt dit te veraf?~~

Vanuit jeugdzorg vraagt men naar feedback van de cliënten en probeert men te bevragen waar zij aan willen participeren. Men stelt vast dat het moeilijk is om hierrond de juiste vragen te stellen. Ook binnen het VAPH stelt men een grote heterogeniteit vast en zijn er eveneens verschillende doelgroepen die moeilijk bereikbaar zijn.

Vanuit de Arteveldehogeschool loopt een onderzoeksproject rond kinderen tussen 6 en 12 jaar: 'het kind in de integrale jeugdhulp'. Het dossier kan hier opgehaald worden.

Binnen de CKGeke's zijn er grote verschillen. Er zijn een aantal ideeën op voorzieningenniveau uitgewerkt, bijvoorbeeld dossiers op maat van het kind. Het is niet duidelijk in welke mate dit de voorziening overstijgt.

Er wordt gewezen op een experiment in een Parijse school, waarbij de directie aan de start van het schooljaar ouders, kinderen en onderwijzers samenroep en wijst op het belang van de

inbreng van iedereen. Dit is een voorbeeld van een zeer eenvoudige en laagdrempelige wijze om mensen te appelleren op het belang van participatie.

Vanuit de voorzieningen merkt men op dat het moeilijk is om mensen te motiveren om te komen. Zelfs wanneer het specifiek om hun eigen kind gaat, blijft het moeilijk om ouders zover te krijgen om aan overleg te participeren. Er wordt opgemerkt dat ouders de aanwezigheid van hulpverleners eerder ervaren als een participatie in hún leven. Ouders stellen zich weinig vragen over hoe de jeugdhulp georganiseerd is of zou moeten zijn

Hoe kan je ouders engageren?

- acties rond participatie zoveel mogelijk aan te laten aansluiten bij bestaande ontmoetingsgroepen van ouders.
- Ouders kan men verder bereiken via activiteiten waar hun kinderen bij betrokken zijn.
- Wat vinden we belangrijk, om te komen tot een gezamenlijk standpunt, voor het traject dat we gaan lopen, hebben we u als ouder nodig
- In de voorziening een plaats voorzien waar ouders elkaar kunnen ontmoeten

Enkele bedenkingen

- Vanuit het bedrijfsleven vraagt men om economische redenen vaak aan studenten om klanten te bevragen om op die manier groepen te bereiken die men anders niet bereikt. Vertaald naar jeugdhulpverlening zou dit kunnen betekenen dat men feedback krijgt van ouders die geen of veel te laat hulp krijgen.
- Investeren in contextwerking is even belangrijk als investering in leefgroepwerking omdat contextbegeleiding op zich participatie is, maar ervaren ouders dit ook zo?
- Bovendien moet men zich afvragen in welke mate vrijwillige participatie zich verhoudt tot gelijkwaardigheid.

Vraag is hoeveel ouders moet men bereiken om van een succes te kunnen spreken? ~~Aantal is hierbij niet zo belangrijk. Wel~~ Het is vooral belangrijk ~~is~~ dat wanneer men als ouder niet participeert, dit ook een bewuste keuze is.

~~Bovendien moet men zich afvragen in welke mate vrijwillige participatie zich verhoudt tot gelijkwaardigheid.~~

Het IROJ moet erin slagen om te capteren wat cliënten ons op micro-niveau (via info in dossiers, zelforganisaties, jeugdadviesraden) duidelijk maken en daar slaagt men voorlopig niet in.

~~Vanuit het bedrijfsleven vraagt men om economische redenen vaak aan studenten om klanten te bevragen om op die manier groepen te bereiken die men anders niet bereikt. Vertaald naar jeugdhulpverlening zou dit kunnen betekenen dat men feedback krijgt van ouders die geen of veel te laat hulp krijgen.~~ Ouders kan men verder bereiken via activiteiten zoals barbecues, optreden of voorstelling van realisaties van de kinderen Eventueel kan een praktijkendag georganiseerd worden naar analogie van de dag 'alternatieven voor het werken met wachtlijsten'

Synthese : Rond de tweede doelstelling, participatie in de jeugdhulp zijn er verschillende

inspirerende praktijken. Er zijn verschillende ideeën over participatie op verschillende levels. Constructies van hulpverleners rond participatie worden vaak anders beleefd door ouders en kinderen. Belangrijk is voorts om het cliëntperspectief binnen te brengen in het IROJ en signalen van onderuit te capteren. Aan de reflectiegroepen wordt gevraagd om hierrond ideeën aan te brengen Dit punt wordt later hernomen. Aan de netwerken wordt gevraagd om bij hun partners na te gaan welke praktijken er bestaan om cliënten te betrekken bij de lopende hulpverlening. De netwerken maken de brug met bestaande bronnen (zelfhulporganisaties, jeugdadviesraden) om signalen te capteren.

Wat de plaats van vertrouwenspersonen in de hulpverlening betreft stelt men vast dat er meer steunfiguren zijn voor de ouders dan voor de minderjarigen. Momenteel is men in Antwerpen bezig met het uitwerken van een proefproject. De leden van het IROJ OVI stellen voor om in het najaar/de winter Jole uit te nodigen om een toelichting te komen geven over het project dat loopt in Antwerpen. Op dat moment kan bekeken worden of iets gelijkaardigs kan georganiseerd worden in OVI.

Op 19 mei vindt een studiedag plaats georganiseerd door SIG ism de hulpverlening rond ouders als partners in de zorg

2) Naar een duidelijk kader voor de netwerkoeverleggen

Er werd een overleg van de netwerkvoorzitters georganiseerd waarbij een aantal zaken aan bod kwamen:

- **Welk mandaat hebben de netwerken nodig en hoe dient dit te worden bekendgemaakt in de regio's??**
 - **Sub regionaal platform voor intersectorale afstemming**
Dossiers met betrekking tot het aanbod jeugdhulp in een regio worden eerst sub regionaal op een intersectoraal forum afgetoetst. Het netwerkoeverleg kan dit opnemen. Er is geen verplichting om al een pre-advies te geven de netwerken voeren het gesprek over de inhoud. Wat is het effect van de omvorming op het sub regionale aanbod. Wat betekent dit voor de samenwerking in de regio? Er komt een oplistijng van de opportuniteiten en de bezorgdheden die zich hierrond voordoen.
Afspraak vergaderfrequentie : 4 keer per jaar.
 - **Templates (vb ggz templates)**
Ook deze worden sub-regionaal besproken.
Belangrijk is voldoende ruimte te scheppen voor bottom-up dynamiek
- **Welke taakstelling voor de netwerken?**
 - Intersectorale afstemming
 - Impact op aanbod
 - Signaalfunctie tav IROJ

- Opdrachten vanuit IROJ uitvoeren
 - Bij opdracht op vraag van het IROJ, zal er telkens een aanspreekpersoon aangeduid worden (ruggensteun en klankbord). Op die manier creëert men de mogelijkheid om de afstand tussen het IROJ en de netwerken te verkleinen.
- Informatie uitwisseling ihkv continuïteit van de jeugdhulp
- Verhouding bekijken tav andere sub-regionale sectorale/intersectorale overleggen : oplijsting andere regionale overleggen met jeugdhulpactoren
- Het bestaan van het overleg met mandaat opdracht bekend maken binnen de sub-regio
- **Welke samenstelling hebben de netwerken nodig?**
 - Vaste kern met minimale vertegenwoordiging van alle jeugdhulpsectoren
 - Mogelijkheid om aan te sluiten in functie van de doelstelling van het overleg/van de agenda
 - ITP
 - VK
 - SDJRB/OCJ
 - cliëntinbreng
- **Welke ondersteuning is noodzakelijk en hoe organiseren we dit?**
 - Procesondersteuning : inbreng van informatie.
Kan nu niet worden opgenomen door de Vlaamse Gemeenschap noch de provincie. Responsabilisering van alle betrokkenen gevraagd.
 - Verslaggeving. Werken met beurtrol. Ondersteuning RWO'S? Quid na 2016?

3) Toelichting afspraken radicalisering : opdrachten WVG, OCJ en Opvoedingslijn

Verschoven naar volgend IROJ

4) Terugkoppeling en verdere planning 'alternatieven voor het werken met wachtlijsten

Veel positieve feedback. Er werden 3 werkingen voorgesteld: CKAPA, Mee-aAnder en MFC Meetjesland.

4) enkele vaststellingen

- Minderjarigen zijn vaak op meerdere wachtlijsten aangemeld. ~~Deze worden niet a jour bijgehouden.~~
- Wachttijden zijn te lang.

- Er zijn teveel wachtenden. Het is een maatschappelijke verplichting van de diensten om hier iets mee te doen. Anders werken met wachtlijsten vraagt engagement.

5) Men kan indicatiestelling breder bekijken, vb ook clb's. Men pleit om indicatiestelling te koppelen aan het "in de kracht zetten" van de cliënten .

Verder kan men ook sector_overschrijdend werken om de wachtlijsten met verschillende modules te reduceren en regionaal bv één aanspreekpunt creëren rond contextbegeleiding.

~~Anders werken met wachtlijsten vraagt engagement.~~

Het bereik van het infomoment was niet zo groot. ~~De sectoren caw en clb waren niet aanwezig.~~

~~Er zijn teveel wachtenden. Het is een maatschappelijke verplichting van de diensten om hier iets mee te doen.~~

Binnen de bestaande werkgroepen is hierrond reeds een bepaalde dynamiek aanwezig.

Binnen de regio Deinze-Eeklo-Gent denkt een werkgroep na over alternatieven voor wachtlijsten.

In de regio Waas en Dender bundelen de directies van voorzieningen en het ~~ekg~~ CKG hierrond ideeën.

Momenteel is er geen zicht op hoe het hiermee staat binnen de regio Zuid-Oost-Vlaanderen, maar Sonja dit vraagt dit Sonja na.

Vanaf 1/4 werkt men aan een registratie van aanmeldingen voor RTJ en in hoeverre er voor deze aanmeldingen aanbod is. Parameters die gebruikt worden zijn het aantal wachtenden en de gemiddelde wachttijd.

Er wordt afgesproken dat de netwerkstuurgroepen bekijken hoe men hiermee verder aan de slag kan. Dit wordt teruggekoppeld naar het IROJ. De leden van de netwerkstuurgroep krijgen toelichting door Isabelle Quintens. ~~Caroline Robberecht fungeert eveneens als aanspreekfiguur rond deze materie.~~

5) Varia

- **Terugkoppeling VAPH ivm verruiming van de doelgroepen : melding vs advisering door IROJ**

Na de vorige IROJ-vergadering was er op aangegeven van Wagenschot contact met Sven Pans van het VAPH. De Heer Pans geeft hierin aan dat men vanuit het VAPH de voorzieningen stimuleert om hun aanbod ruimer open te trekken teneinde te voorkomen dat er voorzieningen open plaatsen hebben. Aan organisaties wordt gevraagd om wijzigingen te melden aan het IROJ. ~~Voor zover het niet gaat om nieuw te verdelen middelen of capaciteitsuitbreiding is een advies van het IROJ niet noodzakelijk. Het belangrijkste is dat dit op het IROJ gemeld wordt.~~ Er zal hierover vanuit het VAPH en het departement een duidelijke communicatie naar de IROJ's gevoerd worden. Tot zover de mail van de heer Pans.

~~Het IROJ reageert hierop met verbazing. Overleg en afstemming zijn immers noodzakelijk. Daarnaast kan het IROJ niet louter als meldingsorganisme gebruikt worden. Het is overigens de vraag of dit past binnen het prentje van integrale jeugdhulp. Er is op zich geen verschil tussen uitbreidings- en reconversiebeleid aangezien beide gevolgen hebben voor het regionale aanbod. Via een advies wil het IROJ bewuster omgaan met de noden. Uitbreiding is duidelijk voor de sector, reconversie is dat minder.~~

~~Er wordt afgesproken dat er snel een brief naar het managementcomité vertrekt, waarin het IROJ aangeeft verontwaardigd te zijn over de wijze waarop men de taak van het IROJ wil reduceren tot een organisatie waar men ombouw enkel moet melden. Vanuit het IROJ streeft men naar samenwerking en afspraken rond regionale spreiding. Vooraleer zaken aan het IROJ worden voorgelegd is het belangrijk dat ook het netwerk hiertegenover eerder een standpunt innam.~~

- **Reconversie verblijven adolescenten met sterk verhoogde psychische kwetsbaarheid**

K-diensten zouden op korte termijn erkend worden als diensten voor jeugdhulp. Meer info terug te vinden op de FAQ van de website van Zorg en Gezondheid. (<http://www.zorg-engezondheid.be/ziekenhuizen/reconversie>)

- **Stand van zaken schooluitval**

geen nieuws

- **Planning IROJ 03/06/2016**

Er wordt afgesproken dat tegen het volgend IROJ iedereen de nota jeugdhulp 2.0 gelezen heeft. Andere agendapunten zijn : een terugkoppeling van de bespreking over de wachtlijsten die gevoerd wordt binnen de netwerken. Ook de template dubbele diagnose komt dan aan bod. Voorlopig laatste agendapunt voor de volgende vergadering is de toelichting van de afsraken rond radicalisering.

- **Einde provinciale rol IROJ**

Eind 2016 verdwijnen de persoonsgebonden bevoegdheden (welzijn, cultuur, sport) bij de provincies. Dit betekent dat de provinciale ondersteuning t.a.v. het IROJ dan stopt. Er zal ook een nieuwe voorzitter moeten worden gezocht.

- **Vormingen verontrusting**

de volgende vormingen werden geannuleerd omwille van te weinig inschrijvingen:

27/04

28/04

12/05

de volgende vorming werd geannuleerd omwille van het wegvallen van een trainer

19/05

Het is de bedoeling om deze in het najaar alsnog te organiseren.

~~Steven, weet jij nog waarover dit gaat? Caroline bracht dit aan op het einde van het IROJ.~~

~~Er waren in april 2 vormingen voorzien op 27 en 28/04. Deze gaan niet door. De betrokkenen zullen hiervan verwittigd worden. Men zal opnieuw een vorming inrichten naar het jaareinde toe of begin 2017.~~

~~Het cgg is bereid om als vervanger op te treden voo de vorming. Binnen het caw zal men dit nog bekijken.~~

Data volgende IROJ-vergaderingen:

- Vrijdag 03/06/2016
- Vrijdag 16/09/2016
- Vrijdag 21/10/2016
- Vrijdag 9/12/2016